

Gimnazija Petra Preradovića
Trg bana Josipa Jelačića 16
33000 Virovitica

KLASA: 003-05/18-01/01
URBROJ: 2189-33-05/1-18-1

**PRAVILNIK O SIGURNOJ I ODGOVORNOJ UPOTREBI
INFORMACIJSKO-KOMUNIKACIJSKE TEHNOLOGIJE
GIMNAZIJE PETRA PRERADOVIĆA**

U Virovitici 26. siječnja 2018.

Na temelju člana 37. točke 2. Statuta škole Školski odbor na 8. sjednici održanoj 30. siječnja 2018. Godine donosi

Pravilnik o sigurnoj i odgovornoj upotrebi informacijsko-komunikacijske tehnologije

I. Uvod

Članak 1.

1.) Obzirom na sve veću sustavnu uporabu IKT-a u školama, potrebno je voditi računa o prijetnjama informacijskom sadržaju i IKT infrastrukturi koje mogu rezultirati različitim oblicima štete informacijskom sustavu škole (npr. gubitak informacija, nemogućnost pristupa resursima i informacijskom sadržaju, uništenje opreme i sl.). Zbog toga je potrebno veliku pozornost posvetiti sigurnom i odgovornom korištenju IKT-a, što je moguće postići definiranjem sigurnosne politike škole.

2.) Pravilnik vrijedi za sve korisnike IKT infrastrukture škole. U školi je u kolovozu 2017. godine postavljena infrastruktura CARNetove mreže. Učenici, nastavnici i svi školski djelatnici moraju se pridržavati uputa koje im mogu dati ovlaštene osobe.

3.) Škola ima imenovane e-škole tehničara, administartora resursa, administrator imenika, administartora e-matice i e-dnevnika.

4.) Pravilnik o sigurnoj i odgovornoj upotrebi informacijsko-komunikacijske tehnologije dio je sigurnosne politike škole. Pravilnik je donesen sa svrhom:

- unaprjeđenja sigurnosti školske informatičke opreme i mreže
- jasnog i nedvosmislenog određivanja načina prihvatljivog i dopuštenog korištenja IKT resursa škole
- zaštite informacijskog sadržaja i opreme
- zaštite korisnika od različitih vrsta internetskog zlostavljanja
- promoviranja sustava i usluga koje su prilagođene učenicima
- poticanja aktivnog sudjelovanja učenika u radu s IKT-om promovirajući sigurno, odgovorno i učinkovito korištenje digitalnih tehnologija u mrežnoj zajednici te pravilne raspodjele zadataka i odgovornosti nadležnih osoba
- propisivanja sankcija u slučaju kršenja odredbi Pravilnika.

II. Osnovne sigurnosne odredbe

Članak 2.

- 1.) Korisnici IKT infrastrukture su učenici, nastavnici, ostali djelatnici i povremeni korisnici (gosti).
- 2.) Kompletna računalna mreža izgrađena u sklopu pilot projekta e-Škole i računalna oprema, stara računalna mreža koja je implementirana u novu mrežu i računalna oprema smatraju se IKT infrastrukturom.
- 3.) Materijalni resursi koje škola koristi: specijalizirana informatička učionica, učionica s interaktivnom pločom i trideset tableta i jedna učionica s interaktivnom pločom. Sve učionice imaju osobna računala i projektore. Nastavno i administrativno osoblje ima računala.
- 4.) Aplikacije koje škola koristi: e-matica, e-dnevnik, RegZap, COP, LANA mirovinsko, e-zdravstveno, aplikacija za knjižnično poslovanje i upravljanje METELWin, SRDM, NISPUSŠ, MS Windows (različite verzije), MS Office, Office 365 za škole, antivirusni program NOD 32 i ostale pomoćne aplikacije za uredno poslovanje škole i održavanje nastave.
- 5.) Školsku opremu treba čuvati i koristiti pažljivo, ne smije se iznositi izvan prostorija škole bez prethodnog odobrenja ovlaštenih osobe.
- 6.) Osobni podaci mogu se koristiti u skladu sa Zakonom o zaštiti osobnih podataka (NN 103/03, 118/06, 41/08, 130/11, 106/12.).
- 7.) U školi postoje interne, pravne i povjerljive informacije pohranjene u digitalnom obliku koje koriste osobe s ovlaštenim pristupom.
- 8.) Sigurnosne mjere zaštite podataka na zadovoljavajućoj su razini. Trenutno su sva računala na Windows operativnim sustavima te posjeduju vatrozid i antivirusni program (Avast Free, AVG Free, Windows Defender, NOD32). Učenici, nastavnici i ostali djelatnici koji se spajaju na računalnu mrežu sa svojim privatnim pametnim telefonima dužni su zaštititi vlastiti uređaj. Postoje i mjere zaštite koje su implementirane od strane CARNet-a. Njihovi serveri blokiraju sadržaje i stranice sumnjivog karaktera. U našem mrežnom sustavu nije dozvoljen pristup P2P (peer to peer) mrežnom servisu za razmjenu podataka te web stranicama koji podržavaju P2P razmjenu podataka.
- 9.) Zaposlenici škole posjeduju AAI@EduHr korisnički račun pa su tako dužni koristiti e-mail koji su dobili iz AAI@EduHr sustava u službenoj komunikaciji s nadležnim tijelima i drugim institucijama iz sustava znanosti i obrazovanja.
- 10.) Nastavnicima i drugim djelatnicima strogo je zabranjeno davati učenicima i drugim korisnicima vlastite zaporke i druge digitalne identitete.
- 11.) Svi djelatnici škole moraju potpisati izjavu o tajnosti podataka te se moraju pridržavati etičkih načela pri korištenju IKT-a.

12.) Svako nepridržavanje pravila od strane zaposlenika i svako ponašanje koje nije u skladu s Pravilnikom prijavljuje se ravnatelju škole i sankcionirat će se temeljem važećih općih akata škole. Ozbiljniji incidenti prijavljuju se CARNetovom CERT-u preko obrasca na mrežnoj stranici www.cert.hr.

III. Školska IKT oprema i održavanje

Članak 3.

1.) Računalna mreža je skupina od 2 ili više međusobno povezanih računala. Računala u školi povezana su bežično i žičano. Računalna mreža sastoji se od novog dijela koji je izgrađen u sklopu e-Škole projekta te starog dijela mreže koji je implementiran u novi dio mreže. U sklopu e-Škole projekta od osnivača škole (Virovitičko-podravska županija) imenovan je e-tehničar koji je zadužen i plaćen za održavanje navedene mrežne infrastrukture.

2.) Računalni otpad odvozi ovlaštena tvrtka Flora d.o.o. iz Virovitice.

3.) Računala je moguće spojiti na 32 bežične pristupne točke (*Access Point*). Pristupne točke su smještene u svakoj učionici i u najvažnijim prostorima škole (zbornica, učionice, knjižnica...). Bežične pristupne točke konfigurirane su na način da nude mogućnost spajanja na 3 različite mreže:

- eduroam
- eSkole
- guest

4.) Sva računala u školi posjeduju operativni sustav Windows s instaliranim Office alatima. Postavke na računalima podešene su na općenite i na svim je računalima postavljeno da se kod prijave u operativni sustav unese zaporka. Također je uključena opcija da se lozinka nikada ne ističe (*Password never expires*). Kod svih računala podešeno je ažuriranje operativnog sustava i popratnih office alata na automatski.

5.) Svi su računalni programi koje korisnici upotrebljavaju licencirani. Ministarstvo znanosti i obrazovanja izradilo je web portal Centar za preuzimanje Microsoft proizvoda. Pristup portalu imaju osobe odgovorne za održavanje i instalaciju računalnih programa u školama (administrator resursa). U sustav se prijavljuje AAI@eduHr korisničkim računom gdje se mogu preuzeti svi navedeni operativni sustavi i office alati s pripadajućim ključevima za aktivaciju.

6.) Na računala u školi učenici ne smiju ništa instalirati bez odobrenja administratora. Ako se pojavi potreba za instaliranjem dodatnog programa nastavnik/učenik mora se obavezno javiti administratoru.

7.) Svako nepridržavanje ovih pravila ima negativan utjecaj po Školu i može rezultirati disciplinskim mjerama prema djelatnicima Škole ili pedagoškim mjerama prema učenicima, sukladno Pravilniku o kriterijima za izricanje pedagoških mjera.

IV. Reguliranje pristupa IKT opremi

Članak 4.

1.) Računalnoj mreži mogu pristupiti učenici, nastavnici, ostali djelatnici škole te vanjski partneri i posjetitelji.

2.) Pristup bežičnoj računalnoj mreži zaštićen je na nekoliko načina. Pristup ovisi o tome tko se želi spojiti na mrežu i s kojim razlogom.

U bežičnim pristupnim točkama su postavljene tri naziva za pristup bežičnoj mreži (SSID):

- a) eduroam
- b) eSkole
- c) guest.

a) Na eduroam mrežu spajaju se nastavnici i učenici sa svojim privatnim ili školskim uređajima gdje se autentificiraju svojim korisničkim podacima iz AAI@EduHr sustava (802.1x with custom RADIUS enkripcija). Na se taj način može identificirati i pratiti njihov promet u računalnoj mreži.

b) eSkole mreža koristiti se za spajanje uređaja u STEM učionicama gdje se učenici i nastavnici (samo u slučaju da koriste isti uređaj) spajaju preko Captive portala koji se aktivira prilikom procesa spajanja (WPA2-PSK password-protected with custom RADIUS enkripcija).

c) Guest mreža koristi se za spajanje vanjskih partnera i posjetitelja (Open-passwordprotected with Meraki RADIUS enkripcija). Partnerima i posjetiteljima koji imaju AAI@edu račun je omogućen pristup na eduroam mrežu uz ograničenje brzine pristupa.

Ostalim partnerima i posjetiteljima može se na zahtjev omogućiti pristup bežičnoj mreži. Bežična mreža guest otvorenog je tipa, a za autentikaciju se koristi tzv. Captive portal. Kako bi im se omogućio pristup, e-Škole tehničar u Meraki dashboardu mora kreirati korisničko ime za svakog korisnika kojem škola odobri pristup mreži.

3.) Svi nastavnici preuzeli su na korištenje uređaje u sklopu projekta e-Škole. Nastavnici iz STEM područja i stručni suradnici preuzeli su hibridno računalo Lenovo ThinkPad Yoga 260, ravnateljica i stručne suradnice su dobile HP Elite prijenosno računalo, a ostali nastavnici tablet računalo HP PRO 10 EEG.

4.) Učionice su opremljene računalima, interaktivnim pločama i tabletima koje učenici mogu koristiti uz odobrenje nastavnika. Nastavnici i ostalo osoblje imaju pristup računalima koja su smještena u zbornici i ostalim učionicama. Nastavnici trebaju tražiti posebno odobrenje za korištenje učionice informatike.

Učenici uz odobrenje nastavnika tijekom nastavnog procesa smiju koristiti svoje privatne uređaje za spajanje.

Svi nastavnici nakon korištenja opreme u učionicama opremu trebaju vratiti u prvobitno stanje. Nastavnik informatike odgovoran je za informatičku učionicu.

5.) Odlukom Ministarstva znanosti i obrazovanja sve osnovne i srednje škole spojene na CARNetovu mrežu, automatski su uključene u sustav filtriranja nepoćudnih sadržaja.

Učenici su upoznati s informacijama o sustavu, odnosno da je sustav podešen tako da filtrira nepoćudan sadržaj.

U školi postoji nadzor mrežnog prometa.

V. Sigurnost korisnika

Članak 5.

1.) U školama je potreba neprekidna edukacija učenika, nastavnika i ostalih o sigurnom korištenju IKT-a.

2.) Svi korisnici trebaju voditi računa o zaštiti svojih pristupnih podataka.

3.) Kad odlaze iz učionice i ostavljaju računalo uključeno, nastavnici se obavezno moraju odjaviti iz svih sustava u koje su se prijavili. Ukoliko učenici koriste računala u učionicama obavezno se moraju nakon završetka rada i prestanka korištenja odjaviti iz svih sustava.

4.) Učenici, nastavnici i ostali djelatnici moraju posebno voditi računa o svojem digitalnom identitetu koji su dobili iz sustava AAI@eduHr. Svoje podatke moraju čuvati.

5.) Dopušteno je preuzimanje datoteka na lokalna računala i njihovo pokretanje.

6.) Svi učenici dobivaju elektronički identitet ispisan u analognom obliku te im se daje na čuvanje i korištenje. U slučaju da izgube svoj korisnički račun, učenik ili roditelj dolazi u tajništvo škole gdje tajnica škole ispisuje korisnički račun s novom lozinkom. U slučaju da učenik prelazi iz jedne škole u drugu njegov elektronički identitet se prenosi.

Isto vrijedi i za nastavnike i ostalo osoblje.

Učenicima prestaju prava nad elektroničkim identitetom godinu dana nakon što završe sa svojim srednjoškolskim školovanjem.

Nastavnicima i ostalom osoblju prestaju prava odlaskom u mirovinu ili prestankom rada u školskom sustavu.

Nastavnicima je moguće, na njihov zahtjev, i nakon odlaska u mirovinu produžiti elektronički identitet na neodređeno vrijeme.

VI. Prihvatljivo i odgovorno korištenje informacijsko-komunikacijske tehnologije

Članak 6.

1.) Svaki je pojedinac odgovoran za svoje ponašanje u virtualnom svijetu te se prema drugim korisnicima mora ponašati pristojno, ne vrijeđati ih niti objavljivati neprimjerene sadržaje.

2.) Za svakog korisnika koji se susreće s Internetom nužno je upoznati ga s osnovnim pravilima ponašanja u takvoj komunikaciji i takvom okruženju. To se još naziva i 'internetskim bontonom', a vrlo čest naziv je i 'Netiquette'. 'Netiquette' je ustaljen popis pravila lijepog ponašanja u internetskoj komunikaciji i preveden je na mnoštvo jezika. Hrvatske stranice dostupne su na <http://hr-netiquette.org>. 'Netiquette' propisuju smjernice i pravila ponašanja u tri kategorije: elektronička pošta, popis e-adresa i forumi.

3.) Kodeks ponašanja izvješten je u informatičkoj učionici te je objavljen na mrežnoj stranici škole.

4.) Kroz nastavu informatike i satove razrednika učenike se poučava da ne otkrivaju osobne podatke, svoju kućnu adresu, ime škole, telefonske brojeve i slično preko interneta (na servisima poput Facebooka, Twitera, chat sobe...).

Pravila sigurnog ponašanja:

- Osobne informacije na internetu nikad se ne smiju odavati.
- Zaporka je tajna i nikad se ne smije nikome reći.
- Ne odgovarajte na zlonamjerne ili prijeteće poruke!

VII. Autorsko pravo

Članak 7.

1.) Autorska prava na online dokumentima najčešće se definiraju s tzv. Creative Commons (CC) licencama (više na : <https://creativecommons.org/licenses/?lang=hr>). Creative Commons licence jesu skup autorsko-pravnih licenci pravovaljanih u čitavom svijetu. Svaka od licenci pomaže autorima da zadrže svoja autorska prava, a drugima dopuste da umnožavaju, distribuiraju i na neke druge načine koriste njihova djela, barem u nekomercijalne svrhe. Svaka Creative Commons licenca osigurava davateljima licence i da ih se prizna i označi kao autore djela.

2.) Nastavnici, učenici i ostali djelatnici se potiču da potpisuju materijale koji su sami izradili koristeći neku licencu te da poštuju tuđe radove. Nipošto ne smiju tuđe radove predstavljati kao svoje, preuzimati zasluge za tuđe radove, niti je dozvoljeno neovlašteno preuzimati tuđe radove s interneta.

Korištenje tuđih radova s interneta ili nekih drugih elektroničkih medija mora biti citirano, uz obvezno navođenje podataka o autorstvu materijala te izvoru (poveznica i datum preuzimanja).

3.) Računalni programi također su zaštićeni zakonom kao i jezična djela. Najčešće su zaštićeni samo izvorni programi, no ne i ideje na kojima se oni zasnivaju. U to su uključeni naravno i on-line programi odnosno web aplikacije.

Kod mrežnih mjesta moguće je posebno zaštititi samo objavljeni sadržaj, a moguće je zaštititi i elemente koji se odnose na samo mrežno mjesto i djelo su dizajnera i/ili tvrtke/osobe koja je izradila samo mrežno mjesto.

VIII. Dijeljenje datoteka

Članak 8.

1.) Prednost digitalnog sadržaja je da se ne uništava ili mu se ne umanjuje kvaliteta brojem kopiranja. Potreban je oprez s korištenjem digitalnih materijala i njihovim dijeljenjem. Dijeljenje datoteka legalno je ukoliko se ne krše autorska prava.

2.) U školi se izričito zabranjuje nelegalno kopiranje ili preuzimanje autorski zaštićenog materijala. Obaveze ustanove su:

1. Učenike i nastavnike podučiti o autorskom pravu i intelektualnom vlasništvu.
2. Učenike i nastavnike informirati o mogućim posljedicama nelegalnog korištenja, dijeljenja i umnažanja autorski zaštićenih materijala.

3.) Djelatnici i učenici škole koristit će Centralno mjesto pohranjivanja (OneDrive) za međusobno djeljenje sadržaja na način da svi djelatnici imaju besplatni pristup servisu Office 365 koji nudi mogućnost pohrane podataka u oblaku.

IX. Internetsko nasilje

Članak 9.

1.) Internetsko nasilje definira se kao namjerno i opetovano nanošenje štete korištenjem računala, mobitela i drugih elektroničkih uređaja. Nasilje preko interneta, u svijetu poznato kao cyberbullying, opći je pojam za svaku komunikacijsku aktivnost cyber tehnologijom koja se može smatrati štetnom kako za pojedinca, tako i za opće dobro.

2.) Postoje različiti oblici internetskog zlostavljanja:

- slanje neželjene e-pošte usprkos tome što netko više ne želi komunicirati s pošiljateljem
- nasilje mobitelom
- nasilje na chatu
- nasilje na forumu
- nasilje na blogu
- nasilje na web servisima (društvene mreže)
- svi ostali oblici nasilja preko internet
- otkrivanje osobnih podataka druge osobe na mrežnim stranicama ili forumima
- lažno predstavljanje žrtve na internetu
- slanje prijetećih poruka žrtvi koristeći različite internetske servise (poput Facebooka, Skypea, e-maila i drugih servisa za komunikaciju)
- postavljanje internetske ankete o žrtvi
- slanje virusa na e-mail ili mobitel
- slanje uznemirujućih fotografija putem e-maila, mms-a ili drugih komunikacijskih alata.

3.) Većina incidenata može se riješiti neformalnim putem (kontaktiranjem roditelja, slanjem učenika stručnim suradnicima i sl.). Postoje i situacije koje zahtijevaju službenu reakciju škole. To se događa u slučajevima koji uključuju ozbiljne prijetnje drugim učenicima, a rezultiraju time da učenik više ne želi ići u školu, ili pak ako se nasilje nastavi i nakon što su već korištena druga neformalna sredstva. U takvim težim oblicima zlostavljanja potrebno je izreći neku od pedagoških mjera škole.

Svi oblici nasilničkog ponašanja u školi nedopušteni su i odgovarat će svi oni za koje se utvrdi da provode takve aktivnosti.

4.) Edukacije o spriječavanju neprihvatljivog ponašanja provode se na satu razrednika i nastavi informatike. Pravila o prihvatljivom ponašanju i korištenju tehnologije vidljiva su u prostorijama škole.

Stručna služba škole provodit će savjetodavni rad s učenicima u slučaju pojave nekog oblika cyberbullyinga.

X. Korištenje mobilnih telefona

Članak 10.

1.) Kućnim redom propisan je način korištenje mobitela.

U slučaju zlouporabe nastavnik ima pravo oduzeti učeniku mobitel i pohraniti ga kod sebe, u tajništvo ili kod ravnatelja škole. Mobitel može preuzeti isključivo roditelj učenika ili skrbnik.

Iznimno, učenici mogu koristiti mobitele (smartphone) za vrijeme nastave kao nastavno pomagalo kada nastavnik to zatraži i pravovremeno najavi.

2.) Škola je dužna upoznati učenika s posljedicama zlouporabe mobitela. Škola će kroz roditeljske sastanke informirati roditelje o korištenju mobitela u školi.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu danom donošenja na sjednici Školskog odbora.

Zamjenica Predsjednice Školskog odbora:
Maja Mlinarić, prof.

M. Mlinarić

Ravnateljica:
Jasminka Viljevac, prof.

Jasminka Viljevac

Republika Hrvatska
Virovitičko-podravska županija
Gimnazija Petra Preradovića
V i r o v i t i c a

KLASA: 003-06/18-01/04
URBROJ: 2189-33-05/1-18-1
Virovitica, 30.1.2018. godine

Temeljem članka 37. točke 2. Statuta Gimnazije Petra Preradovića (siječanj 2016.)
Školski odbor na 8. sjednici održanoj 30.1.2018. godine donosi

**ODLUKU
o usvajanju**

**Pravilnika o sigurnoj i odgovornoj upotrebi informacijsko-komunikacijske tehnologije
Gimnazije Petra Preradovića**

I.

Usvaja se Pravilnik o sigurnoj i odgovornoj upotrebi informacijsko-komunikacijske
tehnologije Gimnazije Petra Preradovića danom 30. siječnja 2018. godine.

II.

Ovaj pravilnik stupa na snagu danom donošenja.

Zamjenica Predsjednice Školskog odbora

Maja Mlinarić, prof.

